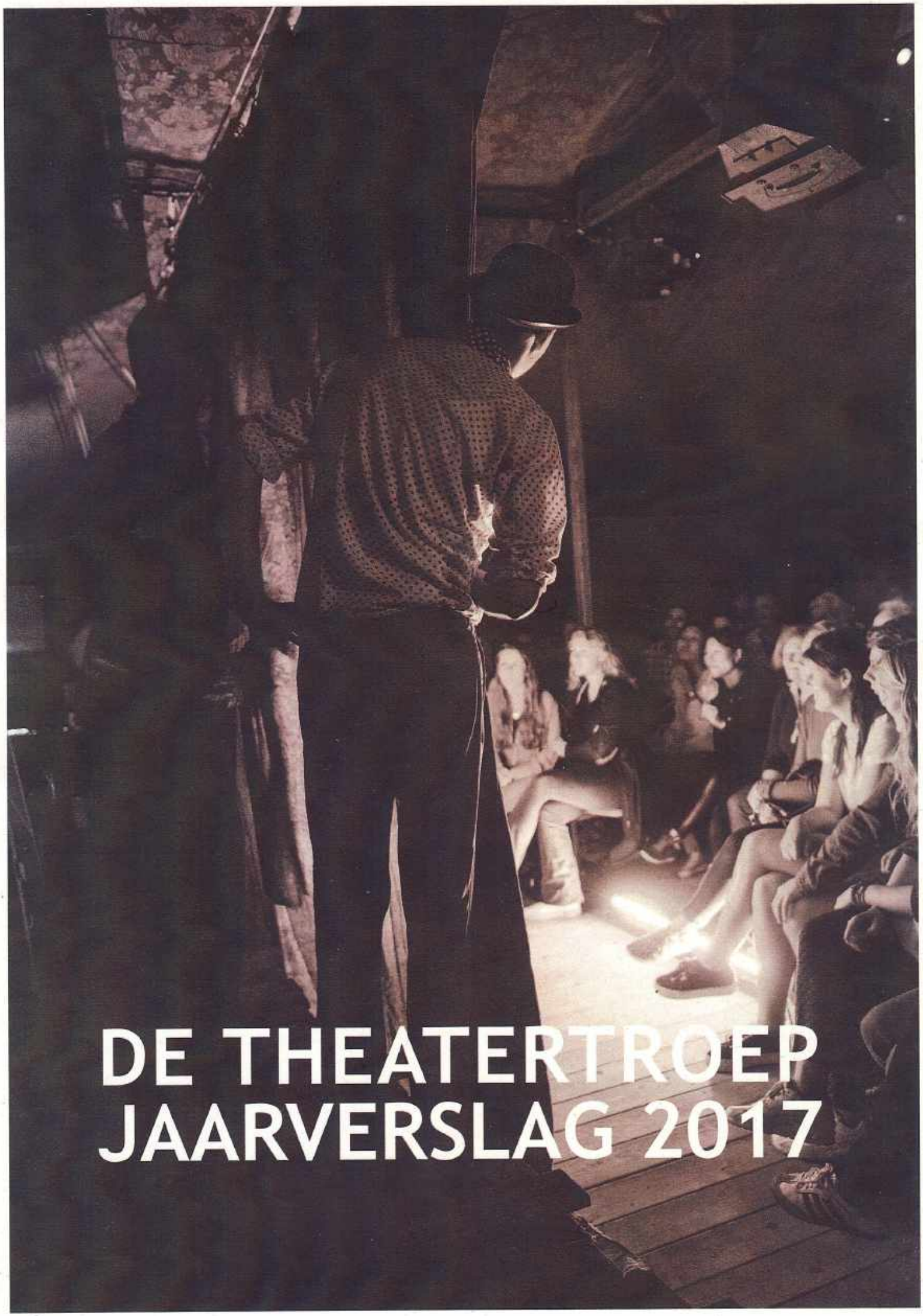

DE THEATERTROEP
JAARVERSLAG 2017

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Huisvesting	3
Bestuur en leden van het collectief	3
Externe contacten	3
Ontwikkelingen in 2017	6
Inleiding	6
Tienkoppig ensemble	6
Toneel als artistieke vrijplaats	7
Activiteiten	8
Hoofdactiviteiten	8
Driekoningenavond/Twelfth Night of: zie zelf maar	8
Vaudeville II op de Parade en in de zaal	10
Andere activiteiten	12
Rijen	12
Théâtre du Jardin	13
Troupe en Nuit	14
Podcast "Portretten van Toneelspelers"	14
Lowlands	15
Theater na de Dam	16
Markttheater de Gloed	16
De Laatste Zomeravond i.s.m De Verkadefabriek	17
Door de Bomen	18
Een blauwe maandag	18
Educatie en Randprogrammering	19
Educatie	19
Randprogrammering	20
Speellijst en publieksaantallen	21
Recensies	25

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarverslag 2017 van Stichting de Theatertroep, met daarin een beschrijving van het afgelopen jaar. Onder andere ging de Theatertroep met twee voorstellingen op tour door het land (*Driekoningenavond/Twelfth Night of: zie zelf maar & Vaudeville II*) en genoot zij een overvolle zomer op Theaterfestival de Parade en voor het eerst op Lowlands festival. Tot slot ontving de Theatertroep in 2017 voor het eerst structurele subsidie van het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK).

In dit document valt ten eerste een overzicht te lezen van de huisvesting, het bestuur en de externe contacten van de Theatertroep. Na deze informatie volgt een beschrijving en duiding van de belangrijkste ontwikkelingen die zij in 2017 heeft doorgemaakt en een samenvatting van activiteiten. Het laatste onderdeel van het jaarverslag bestaat uit een overzicht van de opvoeringen en de bijbehorende publiekscijfers. Als bijlage is het financieel overzicht met de jaarrekening toegevoegd.

Huisvesting

In 2017 was de Theatertroep huisgezelschap van Frascati Theater te Amsterdam en ging daar met haar voorstellingen in première. De groep repeteerde voornamelijk in Theatercafé de Richel. Dit café is in 2014 opgericht door drie leden van de Theatertroep en stond overdag ter beschikking van de groep. Het café is gevestigd op Nes 71 te Amsterdam (de voormalige Engelenbak). Vanaf 2016 heeft Timo Huijzendveld via de Commissie voor Ateliers en (Woon)Werkpanden Amsterdam (CAWA) een woonhuis met atelier toegewezen gekregen. De Theatertroep is huurder van het atelier geworden en kan daar repeteren en bouwen aan haar decors. Het antikraakpand wat zij huurde kon hierdoor opgezegd worden. Tot slot huurt de groep een opslag in Aalsmeer voor decor.

Bestuur en leden van het collectief

Vanaf 2013 is De Theatertroep een stichting. Sinds 2016 bestaat het bestuur uit: Chris Keulemans (voorzitter), Martijn de Rijk (secretaris), Wouter Goedheer (penningmeester) en Hagar Heijmans (algemeen lid, ondersteuning penningmeester).
De samenstelling van de leden van de Theatertroep is in 2017 niet veranderd. Het collectief werd gevormd door (in alfabethische volgorde): Rosa Asbreuk, Patrick Duijtshoff, Kyrian Esser, Elisabeth ten Have, Timo Huijzendveld, Jordi Möllering, Nicoline Raatgever, Jochum Veenstra, Roos Visser en Jasmijn Vriethoff.

Externe contacten

De voornaamste samenwerkingspartners in 2017 waren Café de Richel, Frascati Theater en Theaterfestival de Parade. Daarnaast was er contact met verscheidene andere organisaties en personen. Hieronder een overzicht:

Theaters en podia

De Balie - Amsterdam
Frascati Theater - Amsterdam
De Krakeling - Amsterdam
Polanentheater - Amsterdam
Theaterfestival de Parade - Amsterdam

Perdu - Amsterdam
Rotterdamse Schouwburg - Rotterdam
Monty Kultuurfaktorij - Antwerpen, BE
Walhalla - Rotterdam
Corrosia - Almere
Concordia - Enschede
Gruitpoort - Doetinchem
Park Hoorn - Hoorn
Natlab Plaza Futura - Eindhoven
Lux - Nijmegen
De Lieve Vrouw - Amersfoort
Kennemertheater - Beverwijk
Grand Theatre - Groningen
Verkadefabriek - den Bosch
Schouwburg Amstelveen - Amstelveen
Theater aan het Spui - Den Haag
Theater Kikker - Utrecht
Toneelschuur - Haarlem
Hortus Overzee - den Helder
Lowlands - Mojo, Delft

Gezelschappen

Theatergroepen

't Barre Land
Tijdelijke Samenscholing
Barbaren en Co.
Maatschappij Discordia
De Dansers

Bands

Jungle by Night
Gallowstreet Brass Band
Bartelmans Trio
La Corneille

Overig

Theater na de Dam
Theatercafé de Richel - Amsterdam

Personen

Judith Herzberg
Hans Man in 't Veld
Matthias de Koning
Damiaan de Schrijver

Driekoningenavond - foto door Jorn Heijdenrijk 2017

Jaïr Stranders
Loek Zonneveld
Frank Siera
Magne van den Berg
Maria Goos
Christiaan den Dulk

Gastacteurs op de Parade
Sam Ghilane
Joep Hendrikx
Dennie Lukkezen
Justin van der Veen
Willem Voogd

Productie op de Parade
Paula Braas
Anouk Thijsseling
Zoscha van Erkel
Sjaak Thissen

Publiciteitmedewerker
Frederique Donker

Vaudeville II in de zaal - foto door Jorn Heijdenrijk 2017

Ontwikkelingen in 2017

Inleiding

2017 was het eerste jaar dat de Theatertroep structurele ondersteuning van het Amsterdams Fonds voor de Kunst ontving. Hoewel deze structurele bijdrage minder was dan de Theatertroep had aangevraagd (bijna de helft minder) gaf het het gezelschap net wat meer financiële armslag en de rust om zich beter te organiseren, het ensemble te versterken en de groep een artistieke vrijplaats toe te kunnen eigenen.
Artistiek inhoudelijk heeft de Theatertroep in 2017 zich verdiept in de theatervorm vaudeville (in de woorden van Elise van Dam van de Theaterkrant, naar aanleiding van de laatste voorstelling Zonder Toestemming: *"de bijna vergeten theatervorm die De Theatertroep zo'n beetje eigenhandig de eenentwintigste eeuw heeft geloodst"*).
Zij zocht zowel verdieping door vier verschillende vaudeville voorstelling te maken voor de Parade die ze later voor de theatezalen samenvoegden tot één avondvullende voorstelling (Vaudeville II) als door de vaudeville-aanpak toe te passen bij het bewerken van een klassieke Shakespeare (Driekoningenavond / Twelft Night of: zie zelf maar).

Tienkoppig ensemble

De Theatertroep ziet dat haar werk in het toneellandschap sterk afwijkt van de heersende norm: een tienkoppig spelersensemble is een zeldzaamheid in de kleine zaal. In voorgaande jaren heeft de groep een sterke groei doorgemaakt dankzij de projectsubsidies die zij ontving van verschillende fondsen. Echter heerste er een constante financiële onzekerheid waardoor het onzeker was of de Theatertroep haar werk kon voortzetten en een ensemble kon blijven vormen. De groep meent dat het dan ook bijzonder is dat het ensemble min of meer constant is gebleven. De lage, maar structurele bijdrage die de Theatertroep momenteel ontvangt heeft er voor gezorgd dat de leden een volledig commitment met het ensemble kunnen aangaan. Hierdoor kunnen de individuele leden van de Theatertroep zowel artistiek meer uitgesproken werk leveren als dat ze meer betrokken zijn bij de ontwikkeling als groep.
De leden van de Theatertroep hebben een zeer uiteénlopende achtergrond en komen niet, zoals te verwachten valt, van de acteursopleiding af. Integendeel, de één studeerde filosofie, de ander Frans, de ander zat op de Rietveld Academie en vier van de leden komen van de theaterdocentopleiding. De breedheid van onze achtergronden spiegelt zich in het materiaal. De groep put uit alle kunstdisciplines, speelt klassiek repertoire vermengd met scènes uit films, sketches, slapstick en nieuwe toneelteksten. De werkwijze die hieruit voortvloeit gieten de spelers graag in de vorm van het Amerikaanse Vaudeville. De eerste vaudeville-theaters in Amerika en Canada huurden voor elke voorstelling nieuwe toneelspelers in en maakten telkens een nieuwe volgorde van materiaal en spelers.
Bij het maken van de vaudeville-voorstellingen komt de Theatertroep op eenzelfde manier tot materiaal. Iedere speler krijgt de mogelijkheid om een eigen act aan te dragen en uit te diepen. Het is een methode die het gezelschap al jaren hanteert in haar Troupe en Nuit-traditie en op theaterfestival de Parade. Omdat het materiaal door de spelers zelf wordt aangedragen is het hen op het lijf geschreven en staat iedereen in zijn kracht.

MR

Toneel als artistieke vrijplaats

De tweede ontwikkeling voor het gezelschap heeft met de inhoud van haar werk te maken.
Het idee van de artistieke vrijplaats staat onder druk. Vanuit de politiek waait al jarenlang een wind die van toneelspelers eist dat op voorhand zowel financiële als inhoudelijke prestaties worden vastgelegd. Dit vragen dus ook de fondsen wanneer de Theatertroep een subsidie aanvraagt. De toneelsector wordt geschilderd als leverancier van een afgerond product dat door het publiek wordt geconsumeerd. Voordat er aan een voorstelling wordt begonnen, moet al zijn aangegeven welke vorm er wordt gekozen, welke inhoud overgebracht en met welke ervaring het publiek de zaal zal verlaten. Er wordt op het toneel een model toegepast dat lijkt op dat van commerciële media, waarin risico wordt uitgesloten. Wat afwijkt van de norm in eerste instantie als een gevaarlijke investering wordt beschouwd.
Experiment, waarbij het resultaat niet vaststaat, heeft hierin geen plek. In deze situatie wordt de inhoud zowel theatermaker als publiek door de strot geduwd. Hoe evidenter de actualiteit aanwezig is in de voorstelling, met hoe meer inhoud de toeschouwer naar huis gaat, lijkt de redenering. De Theatertroep vindt dit zorgwekkend, omdat zij bang is dat theatermakers steeds meer aan de waan van de dag beantwoorden, en steeds meer gelijkvormige voorstellingen gaan produceren, uit angst een gewaagde, nieuwe vorm, of een afwijkend onderwerp te kiezen. Juist door de diversiteit aan theater te willen controleren en de toegankelijkheid af te dwingen, wordt het aanbod smaller en eenvormiger. Distinctiedrift is levensdrift, eenheidsdrift is doodsdrift schreef Carry van Bruggen in 1925, als de vaudevillegezelschappen op hun laatste benen lopen. De structurele subsidie van het AFK geeft de Theatertroep deels de ruimte om het experiment, dat zo belangrijk is voor de ontwikkeling in de kunsten, te blijven aangaan.

Vaudeville II op de Parade - 2017

Activiteiten
Hoofdactiviteiten

Driekoningenavond/Twelfth Night of: zie zelf maar

Een van de belangrijkste redenen om een bewerking van Shakepeare's Twelfth Night te maken was dat de groep haar typerende vaudeville-aanpak op een repertoirestuk wilde toepassen. In die vaudeville-aanpak van de Theatertroep wordt het concept van spelen en niet-spelen tot dramaturgie verheven. Spelers geven commentaar op elkaars scènes, struikelen over hun tekst en rekwisieten en vallen met hun neus in de inhoud. Daarnaast zijn de sekse-verwarringen die in de toneeltekst voorkomen zeer geestig en interessant in de huidige tijd.
Driekoningenavond begint met het moment dat Viola, een schipbreukeling, aanspoelt in Illyrië (mogelijk Kroatië, maar hoogstwaarschijnlijk een verzonnen land). Viola denkt dat haar tweelingbroer Sebastiaan is verdronken in de storm. Ze besluit zich te verkleden als man en in dienst te gaan bij de hertog, Orsino.
Bij het zien van Orsino wordt ze op slag verliefd, maar ze kan niet meer onder haar vermomming uit. De hertog heeft niets door en stuurt haar erop uit om zijn liefde weer te verklaren aan een gravin, Olivia.
Olivia wordt op haar beurt op slag verliefd op Viola, die nog steeds vermomd is als man.
Even later blijkt de tweelingbroer van de aangespoelde Viola toch nog te leven en hij arriveert eveneens in Illyrië. Hij wordt al snel aangezien voor Viola, belandt in een gevecht en begrijpt niet wat hem overkomt.
Parallel aan deze romantische chaos ontvouwt zich een tweede plot; het personage Malvolio, een bediende van gravin Olivia en overtuigd puritein, wordt verschrikkelijk in de maling genomen door de mannen aan het hof. Ze misleiden hem met een vervalste liefdesbrief van zijn meesteres. De arme Malvolio wordt door de nar, verkleed als pastoor, voor gek verklaard, en belandt in het gevang.
In de laatste scène komt vrijwel alles op z'n pootjes terecht, behalve voor Malvolio, die belooft wraak te nemen.

De Theatertroep bewerkte de klassieke tekst en hertaalde hem om het "naar zichzelf" toe te schrijven. Het taalgebruik moest, zonder aan poëzie in te boeten, hedendaags en natuurlijk klinken, het moest bij de spelers passen. De originele tekst werd flink ingekort (van drie uur naar anderhalf) en aangevuld met extern materiaal. Een aantal scènes zijn haast compleet herschreven door de Theatertroep om toch de inhoud op een scherpe, hedendaagse manier over het voetlicht te brengen. Als extern materiaal is Shakespeare's zusterstuk As You Like it gebruikt, evenals een scène uit een film van Godard, tekst van Wittgenstein, muziek van Barry White en eigen teksten.

Bij de eerste lezingen fantaseerde de groep met begeleiders Matthias de Koning (Maatschappij Discordia) en Damiaan de Schrijver (TG Stan) over mogelijke ensceneringen en welke dramaturgische keuzes het stuk zouden kunnen versterken. Het werd al snel duidelijk dat de personages uit het stuk in grote staat van verwarring verkeren. Shakespeare speelt expres met een veelvoud aan personages, verhoudingen en verhaallijnen om een aanvankelijk simpele situatie zo complex mogelijk te maken. De personages zelf hebben al snel geen overzicht meer. Zo kwam de groep gaandeweg op het het idee om de verwarring extra aan te zetten, om zo de normatieve willekeur, wat de inhoudelijke kern van het stuk vormt, te benadrukken. De begeleiding van De Koning en de Schrijver is ontzettend goed bevallen. Ze hebben vooral kunnen helpen bij het ons eigen maken van de tekst en mis-en-scène.

De Theatertroep meent dat de uiteindelijke voorstelling een heel vlotte, rijke en toegankelijke komedie geworden is, waarbij de genderverwarring zo ver werd doorgevoerd (vrouwen speelden mannenrollen en andersom) dat sekseverschillen uiteindelijk helemaal geen rol meer speelden. Het toepassen van de Vaudeville-aanpak maakte het mogelijk om het concept van spelen en niet-spelen optimaal te benutten

en in te zetten als dramaturgie, ten einde de inhoud nog beter over te brengen. Zo zat Patrick Duijtshoff, die de rol van Maria vervulde, met een script op de vloer en orchestreert als een spin in het web het hele toneelstuk. Door de rol van de tweelingzus- en broer door één acteur te laten spelen, voegt het gezelschap een extra verwarringslaag op spelniveau toe aan de komische klucht.

Een greep uit de pers over Driekoningenavond:

Vincent Kouters, Volkskrant 16-1-2017
"Een man speelt een vrouw die een man speelt die doet alsof hij verliefd is op een vrouw (gespeeld door een man) maar hij is eigenlijk verliefd op een man (gespeeld door een vrouw). Dit is zo'n beetje de hele plot. Daaromheen lummelen dan nog wat bijrollen, een gravin, een nar, een dronkaard en een lafaard, om het komische vuurtje verder op te stoken.
Klinkt flauw misschien, maar het helpt dat Shakespeares tekst in de bewerking van de Theatertroep ook echt grappig is. De elf spelers maken het af, met hun briljante, zogenaamd terloopse stijl van spelen, alsof ze het allemaal ter plekke staan te verzinnen en alsof het allemaal ter plekke in elkaar kan donderden (wat het natuurlijk nooit doet, nooit écht)."

Elise van Dam, Theaterkrant 14-1-2017
"{..} verschillen mannen en vrouwen wel zo veel van elkaar als de maatschappij ons doet geloven? En is het eigenlijk waardevol om in die absolute termen te praten over gender? In Twelfth Night van William Shakespeare zitten dat soort vragen verstopt. Verstopt onder de wanorde van mannen die vrouwen spelen die zich voordoen als mannen (vrouwen mochten immers niet op het toneel). En dat wordt dan allemaal verliefd op elkaar, of althans op wat men denkt dat de ander is. De Theatertroep gooit het hele boeltje nogmaals om en laat vrijwel alle mannenrollen spelen door vrouwen en vice versa. Wie denkt dat dat verwarrend is, heeft gelijk, maar dat is precies de essentie ervan.{..} En daarin kun je een boodschap zien die ook De Theatertroep door alle dwaasheid heen laat schemeren. Weg met het normatief. We zijn allemaal varianten."

Driekoningenavond/Twelfth night of: Zie zelf maar - foto door Jorn Heijdenrijk 2017

Vaudeville II op de Parade en in de zaal

De Theatertroep speelt sinds 4 jaar op theaterfestival de Parade, waar ze begon in de allerkleinste tent met een entreeprijs van één luttele euro en inmiddels als één van de groepen met de meeste bezoekersaantallen bekend staat. Waar de meeste gezelschappen één voorstelling drie à vier keer spelen op een avond, speelde de Theatertroep het liefst vier of vijf verschillende voorstellingen en overtuigen veel publiek om meerdere keren op een avond terug te komen. Samen met gastspelers en hulp van studenten bij het verkopen van kaarten en belangrijke steun en inzet van Jaïr Stranders, is dit concept nog steeds een groot succes.

In de paradetent heeft het gezelschap haar vaudeville-stijl kunnen perfectioneren. Met lawaai van buiten en beschonken mensen op de tribune blijken de spelers van goede huize te moeten komen om het vol te houden en hier hebben de spelers een soort 'losheid' en olifantenhuid doorontwikkeld. Deze sfeer proberen ze ook in de theaterzaal te bewerkstelligen en sinds 2016 maakt de groep van de korte Parade-voorstellingen een avondvullend programma voor de theatertour in het najaar.

De Vaudeville-editie in 2016 bestond uit zowel korte voorstellingen als 'lijsten' met los materiaal, met zeer uitéénlopende acts, zoals een sketch van Monty Python en een gedicht van Judith Herzberg. Om de scènes aan elkaar te smeden werd een spreekstalmeester aangesteld, die buiten de tent al een brutale, 'circusachtige' sfeer neerzet.

In 2017 besloten we ons verder te verdiepen in het samenvoegen van vaudeville sketches en scenes. We vonden hierbij inspiratie in de geschiedenis van de eerste vaudeville-theaters in Amerika en Canada. Deze theaters huurden voor elke voorstelling nieuwe toneelspelers in en maakten voor elke voorstelling een nieuwe volgorde van materiaal en spelers. De toneelspelers die ingehuurd werden, hadden een act waar ze bekend om stonden en waarmee ze van theater naar theater trokken. Op dezelfde werkwijze gingen we aan de slag met Vaudeville II voor de Parade 2017.

De inhoud van het Vaudeville werd een optelling van de afzonderlijke scènes, die in zijn geheel het engagement van de groep laat zien. Het publiek zag een voorstelling zoals je een tentoonstelling in het museum bezoekt. Een samenstelling van kunstwerken, waarin in het tonen van verschillende werken een samenhang ontstaat. Deze scènes kunnen politiek geëngageerde scènes zijn (van Kooten & de Bie of Koos Terpstra), scènes die gaan over falen (een gedicht van Willem Elsschot, een scène over een haperende microfoon), absurdistische sketches (een restaurantscène van Monty Python waarbij de kok een beer is).

Het experiment om de Parade-voorstellingen naar de zaal te brengen was vooral geslaagd door het overbrengen van de festivalsfeer naar de (soms stijve) theaterzalen. De vaudeville-voorstelling van de Theatertroep blijken ook aan te slaan bij een breed publiek en het lukt het ensemble om een deel van het Paradepubliek (dat niet per definitie theaterpubliek is) naar de zalen te lokken.

De Theatertroep werd in meerdere recensies over de Parade genoemd:
Karin Veraart, de Volkskrant, 26-6-2017
"En dan terug, wegens succes verzekerd, het tienkoppig collectief de Theatertroep met 'kakelverse' acts in duidelijke troepstijl. Hun Vaudeville wil je niet missen, zoals daar is: een kei-actuele, willekeurige talkshow met mensen die niets hebben meegemaakt - of misschien toch - en met gasten uit de wereld van de wetenschap die waarschijnlijk (n) iets belangwekkends hebben uitgevonden, met aandacht voor uiteenlopende meningen van de mensen thuis, en met onverwachte recepten van een tv-kok natuurlijk. En dan zijn we er nog lang niet. Want op een avond zijn er meer shows. We noemen een berennummer, en de dansers die te te herkennen zijn aan hun tutu."

Hanny Alkema, Trouw 11-7-2017

"Neem de Theatertroep die in 'Vaudeville' dat titelgenre op de hak neemt met een reeks superkorte acts, expres zonder enige samenhang of chronologie. In energie en losse aanpak herken je het hun typerende anarchistische absurdisme. Toch: scherts achter elkaar zoals 'vakjargon' van een klassieke fluitiste, een vals 'Fluitketeltje' (Annie M.G. Schmidt) en de (hier) omwaaiende zomerjurk van Marilyn Monroe, leidt onafwendbaar tot meligheid. Wel hogere meligheid, zoals in een herhaalde dialoog met vraag en antwoord in consequent verkeerde volgordes. Theatertroeps hogere doel is kennelijk vooral de prikkels en mogelijke aanzetten voor later."

Vaudeville op de Parade - foto door Anne van Kooij 2017

Andere activiteiten

Rijen

In 2014 maakte een aantal leden van de Theatertroep samen met de gezelschappen 't Barre Land en Tijdelijke Samenscholing de voorstelling *It's a Tale Told by an Idiot*, waarvoor Roos Visser met het ontwerp van de poster een nominatie won voor de *Theater affiche Prijs 2015*. In 2015 werd deze samenwerking voortgezet. Czeslaw de Wijs van 't Barre Land schreef het stuk *Rijen*. Het stuk is geïnspireerd op *Reigen* van Arthur Schnitzler. Dit stuk bestaat uit een carrousel van figuren die aan het publiek getoont wordt. In de versie van de Wijs zijn het mensen uit de toneelwereld. In het stuk ontmoeten we een acteur, een geldschieter, een barmeisje, een technicus, een dramaturg etc. Het rijke pallet geeft een beeld van de wereld waarin het is geschreven. In 2017 werd dit stuk hernomen in theater Kikker in Utrecht en de Toneelschuur in Haarlem.

Recensie door Loek Zonneveld, Theaterkrant, 27-1-2015
"Ze beschermen als het ware een toneelpraxis die verloren dreigt te gaan. En ze doen dat koen, gedurfd, stoutmoedig, brutaal. En ongemeen geestig. Het kernstuk van deze tweede avond is een moderne herschrijving van Arthur Schnitzlers beroemde stuk Reigen, dat hier Rijen heet, omdat de aandacht van de seks bij de puntje-puntje-puntje langzaam maar zeker verschuift naar scherpe dialogen over toneel, toneelspelen en toneel maken. De tekst is collectief bedacht en geschreven en vervolgens waarheidsgetrouw en tot op het bot gelogen opgetekend door Czeslaw de Wijs, de beste dramaturk (geen typefout) van Nederland. Met in het hart van de plot de vraag: kun je jezelf nog het zwijgen opleggen als je zojuist het spreken hebt ontdekt?"

Rijen - Foto door Jorn Heijdenrijk 2017

Théâtre du Jardin

In de Hortus Overzee in Den Helder vond op 25 mei 2017 voor de vijfde keer het tuintheaterfestival *Théâtre du Jardin* plaats en de Theatertroep mocht de programmering verzorgen. Dit aanbod nam de groep met beide handen aan, want wat was het een prachtige locatie. Er waren verschillende voorstellingen te zien, verspreid over de hele hortus. Los van de voorstellingen die de Theatertroep zelf speelde, kwamen ook De Dansers met hun voorstelling *Ten Noorden van Nergens*, het duo Straalman en Vriesman met *Sirenen*, Judith Herzberg droeg gedichten voor, afgewisseld door het Sonder Quartet en de band Altin Gün sloot de avond af op de vijver van de Japanse tuin. Samengevat werd het een klein theaterfestival op een dromerige plek, met theater, dans, muziek en lekker eten en drinken. Helaas kwam er minder publiek dan begroot, maar beide partijen waren wel zo enthousiast dat de we het in 2018 nog eens organiseren, echter wat kleinschaliger.

Beschreven in den Helder Actueel door Ad Bak, 27-5-2017
Bij de Japanse vijver was ook dit jaar weer een groot podium gezet waar de grande finale van de avond plaatsvond. Hier speelde de band Altin Gün, Turkse psychedelische folk-rock muziek. Het optreden werd onderbroken voor een speciaal kort optreden van de Theatertroep. De groep mannen dansten in tutu het Zwanenmeer. Het zou de Theatertroep niet zijn als dit niet in een kolderieke chaos zou eindigen. Mannen in tutu is al hilarisch maar na het optreden werden ze geïnterviewd alsof het wielrenners waren na een koers. Compleet met herhalingen en achtergrondinformatie. Het toegestroomde publiek genoot duidelijk van deze heerlijke onzin waarbij een van de spelers nog de vijver door zwom.

Théâtre du Jardin - Foto door Ad Bak 2017

Troupe en Nuit

Met haar nachtprogramma *Troupe en Nuit* in de Melkweg, vol korte sketches, dansjes, live muziek en flarden klassieke theaterteksten, zette de Theatertroep in 2011 haar eerste stappen op het gebied van Vaudevilletheater; toneel dat stand houdt in de kroeg, de club en op festivals. In 2017 vond de Troupe en Nuit plaats in zaal 1 van het Frascati Theater. Net als in 2016 werd in Troupe en Nuit materiaal vertoond wat erna verder ontwikkeld werd voor de Parade. Daarnaast speelden er een aantal gastspelers, dansers mee en een jazzband mee.

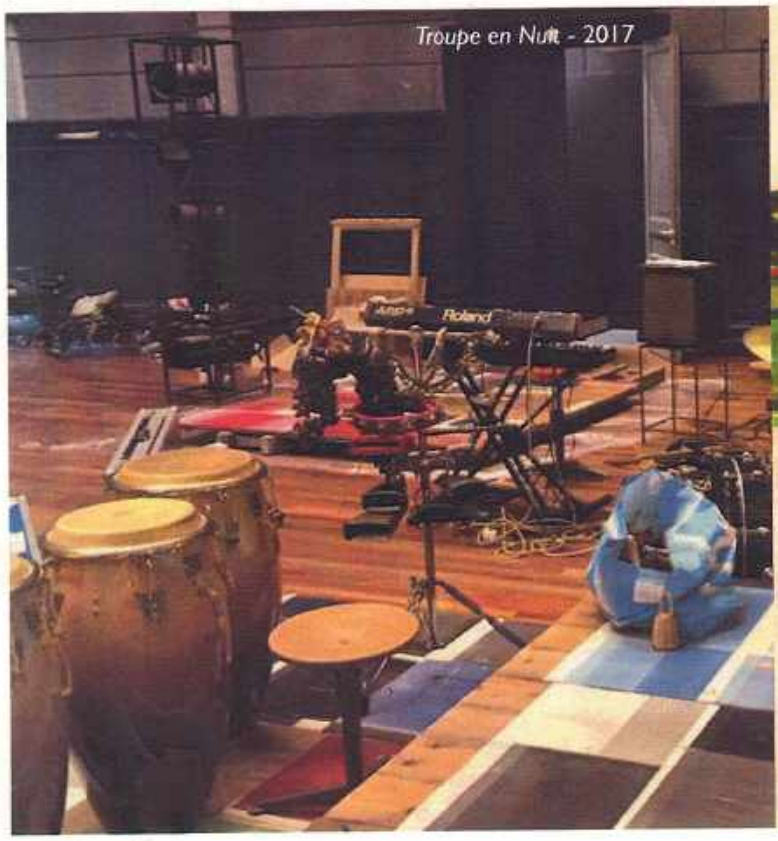

Troupe en Nuit - 2017

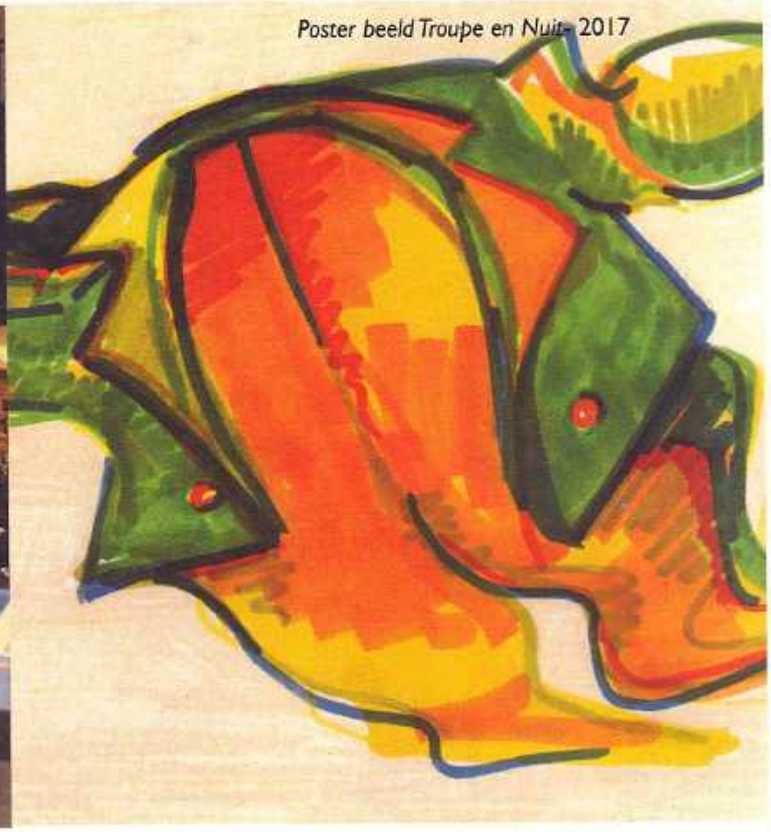
Poster beeld Troupe en Nuit - 2017

Podcast "Portretten van Toneelspelers" - Radio de Richel

Jochum Veenstra & Czeslaw de Wijs - foto Cas Enklaar

Onder de noemer *Radio de Richel* maakt de Theatertroep met partners een podcast sinds 2014. In het verlengde van het door Frascati geproduceerde *Radio Futura* werden er voor *Radio de Richel* theatermakers geïnterviewd over wat hen inspireert. Het programma "Portretten van Toneelspelers" heeft zich ontwikkelt tot een bonte verzameling portretten waarin een orale geschiedenis centraal staat over de ontwikkelingen van het vlakke vloer toneel in de afgelopen decennia. In 2017 stonden interviews online met Mariana Aparicio Torres, Ludwig Bindervoet, Nhung Dam, Jacob Derwig, Carole van Ditzhuyzen, Don Duyns, Cas Enklaar, Harm van Geel, Sanne den Hartogh, Bartel Jespers, Marien Jongewaard, Annette Kouwenhoven, Paul van der Laan, Benjamin Moen, Josephine van Rheenen, Vincent Rietveld, Bart Slegers, Maureen Teeuwen, Manja Topper, Freek Vielen en Willemijn Zevenhuijzen.

Lowlands

In augustus 2017 stond het gezelschap voor het eerst op Lowlands festival in een tent voor 1200 man. We kozen ervoor om onze voorstelling het *Zwanenmeer* te spelen, omdat die vooral beeldend is en geschikt voor zo'n gigantische ruimte. Het zwanenmeer is een korte voorstelling van een half uur dat in 2016 ontwikkeld is voor de Parade en onderdeel was van de eerste Vaudeville-tour. In het *Zwanenmeer*' dansen mannen, als ballerina's, een ingekorte versie van Tsjajkovski. De vrouwen geven naderhand commentaar op de dans. Dit commentaar is gebaseerd op voetbal- en schaatsinterviews. In het commentaar ontvouwt zich een verhaallijntje over een liefde tussen de mannelijke acteurs. Door de sekse-omdraaiing (mannen als ballerina's) wordt in het korte stuk gendergelijkheid bevraagd. Het commentaar van de vrouwen is een knipoog naar de concurrentie onder toneelspelers.
Om publiek te verzamelen renden alle ballerina's in een lange sliert over het terrein om 'parade te maken', langs de feestende mensen en dwars door de tenten waar bands optraden. Totaal onverwachts heeft het zo goed gewerkt dat de hele tent vol zat, het was een bizarre ervaring.

Het Zwanenmeer op Lowlands - 2017

Theater na de Dam

Op 4 mei om 21:00, een uur na de Dodenherdenking, is er overal in Nederland theater te zien over De Tweede Wereldoorlog. De Theatertroep levert hier sinds het begin een bijdrage aan, de eerste jaren maakte ze voorstellingen en inmiddels werkt ze samen met Loek Zonneveld van Barbaren & Co, die elk jaar traditiegetrouw theaterteksten uitzoekt om voor te dragen. Dit jaar bestond het volledige programma uit:

Regels geschreven tijdens plaatselijke vrede 1, 2 en 3 uit *Wat zij wilde schilderen* van J. Herzberg
Over de term emigranten/ De boekverbranding/ De diensttrein uit *Svendborgse gedichten* van B. Brecht
Ballade van de jodenhoer uit *Lieder und Kantaten* van B. Brecht
Zang van het einde van Lili Tofler uit *Het onderzoek* van P. Weiss
De vrijgelatene/ Het verraad/ De spion uit *Angst en ellende van het derde rijk* B. Brecht
Lied *De bokken en de schapen* van J. Boerstoel en M. van Dijk
De joodse vrouw uit *Angst en ellende van het derde rijk* van B. Brecht

Markttheater de Gloed

Markttheater de Gloed is een podium op de Sunday Market in het Westerpark, een markt waar allerlei ambachtelijke kraampjes staan met eten, kleding etcetera. Dit is bij uitstek dé plek voor Vaudeville, maar het bleek nog niet zo simpel. Het is de spelers opgevallen dat een visuele voorstelling, zoals het Zwanenmeer, een stuk beter werkt dan een voorstelling met voornamelijk tekst. Dit komt vooral doordat het meeste publiek aan komt lopen en dan geprikkeld moet raken, terwijl er veel geluid en dus veel afleiding van rondom komt.

De Laatste Zomeravond i.s.m De Verkadefabriek

De Theatertroep werd door de Verkadefabriek in Den Bosch gevraagd om het programma te verzorgen bij *De laatste zomeravond*; een minifestival waarmee de Verkadefabriek de overgang maakt tussen de zomervakantie en de opening van het theaterseizoen.
De avond begon met een diner op de binnenplaats en een theatrale rondwandeling door het gebouw, waarbij op verschillende locaties kleine scènes te zien waren. Als hoofdact speelden we Vaudeville II in de grote zaal, samen met harmonie band De Oude Post. Dit werd een hele leuke samenwerking, door het "volkse" van de band dat goed aansloot bij de stijl van de Theatertroep. De harmonie speelde elke avond met minstens 15 muzikanten en begeleidde verschillende acts van de voorstelling. Hopelijk kunnen we in de toekomst nog eens samen optreden.

Reacties bezoekers
"Mooie ambiance, heerlijk eten. En dan het theater: de buitendecors, de spelers, hun inzet en hun sketches. Hulde! Het was een geweldige avond."
"Hopelijk is de zomer van 2018 snel voorbij, dan zijn wij weer present."
"Het was top! Een heel geslaagde avond. Humoristisch, verfrissend en energiek theater. Smaakvol eten."
"Ik vond de avond bijzonder goed geslaagd, leuk gezelschap, fantastisch eten en geweldig theater, kan niet beter!"
"Heerlijk absurdistisch"

De Theatertroep en Harmonie de Oude Post

Door de Bomen

De Sinterklaasvoorstelling *Door de Bomen* is een familie- en repertoirevoorstelling die de Theatertroep vanaf 2012 speelt. Het stuk is een bewerking van Becketts Wachten op Godot, waarin Godot vervangen is door Sinterklaas. In deze voorstelling ontwikkelde de Theatertroep een eigenzinnige, humoristische stijl, bezield door en afgestemd op de speelse, onbevangen blik van de jonge doelgroep en tegelijkertijd vanuit de filosofische insteek die de Theatertroep eigen is. Zoals elk jaar konden gezinnen via de voedselbank voor één euro per kind en twee euro per volwassene naar binnen. Het kaartje was inclusief een drankje en een maaltijd. De Theatertroep zorgde voor een kado voor ieder kind, passend bij hun leeftijd. Het is een bijzondere manier om het Sinterklaasfeest te vieren, omdat op deze manier ook de armere gezinnen in Amsterdam de kans krijgen te delen in deze traditie.

Door de Bomen 2017

Een blauwe maandag

Eens in de maand lezen leden van de Theatertroep samen met Barbaren & Co. en studenten van de Academie voor Theater en Dans toneelteksten die lange tijd niet zijn opgevoerd, maar zeer relevant zijn. Het seizoen van 2017 - 2018 staat in het teken van Judith Herzberg. In 2017 passeerden de teksten *Lieve Arthur* (1976), *Eénakter* (1976), *Kras* (1988) en *Leedvermaak* (1982) de revue.

Educatie en Randprogrammering

Educatie

De Theatertroep heeft met meerdere scholen contact opgenomen om lesprogramma's op maat te maken. Deze lesprogramma's liepen uiteen, maar de basis was altijd de bewerking van Driekoningenavond van de Theatertroep.
In Den Haag besteedden het Haags Montessori Lyceum en het Northgo College in verband met het vak Engels aandacht aan de voorstelling. Vier klassen lazen vooraf de originele versie en de bewerking van de Theatertroep. Achteraf werd er een speciaal nagesprek voor hen gerealiseerd. In Haarlem kwamen er drie drama-klassen van het Kennemer Lyceum kijken na het lezen van het script en met hen voerde de groep ook een uitgebreid nagesprek. Voor de leerlingen van het Kennemer Lyceum speelden we een speciale schoolvoorstelling, zonder ander publiek in de zaal.
Tot slot werd in Amsterdam nauw samengewerkt met het Gerrit van der Veen College. Twee leden van de Theatertroep hebben een lessenreeks gegeven over de voorstelling *Driekoningenavond*, voor een Havo 5 en een Vwo 5 klas. De leerlingen zijn gestart met het lezen van de bewerking van de Theatertroep. Na een bezoek aan de voorstelling zijn de spelers in totaal zes keer op de school workshops komen geven over de manier van werken, de keuze van het stuk en de bewerking. De leerlingen gingen zelf met de thematiek van de voorstelling en de werkwijze van de Theatertroep aan de slag. In groepjes van drie of vier maakten ze korte voorstellingen van 10 minuten gebaseerd op Driekoningenavond, die in twee avondvullende voorstellingen gepresenteerd werden in Theater Perdu in Amsterdam. Een groepje, onder de noemer " de Theatergroep speelt de Theatertroep", speelde de hele voorstelling in razend tempo na en vervulde zelf alle rollen. De avonden waren een groot succes en de zaal zat tot twee keer toe bomvol. In totaal bereikten de leerlingen met hun bewerkingen 200 man publiek. De Theatertroep werd uitgenodigd om het werk te beoordelen en hun eindcijfer mede te bepalen.

De Theatertroep komt niet met een kant-en-klare workshop, maar ze is in staat om het programma aan de wensen van de school aan te passen. Op gebied van educatie ambieert zij een benadering die de kinderen ten eerste leert kijken naar theater en er vervolgens een mening over leert vormen. De manier van werken van de Theatertroep is daarbij een goede ingang, omdat het individuele betrokkenheid eist. Daarom zou het goed zijn om elke school die komt kijken dezelfde diepgang te bieden als de leerlingen van het Gerrit van der Veen College.
Een leerling van deze school bekende dat, toen ze het script gelezen had, ze het nogal saai vond, maar na het zien van de voorstelling een heel andere ingang had ontdekt en na de workshops ook inspiratie vond om Shakespeare te behandelen.

Omdat inmiddels bekend is dat de Theatertroep theater maakt dat ook een jong publiek aanspreekt, krijgen we soms ook schoolklassen naar voorstellingen zonder dat we daar zelf moeite voor doen. Naar *Vaudeville* 2 kwamen in verschillende steden (voornamelijk Haarlem, Amsterdam en Den Haag) een aantal klassen van middelbare scholen kijken, zonder dat we een expliciete outreach bij die voorstelling hadden gedaan.

In totaal zijn 13 klassen en 195 middelbare scholieren met de twee voorstellingen bereikt, zijn er 8 lessen gegeven aan 2 klassen van het Gerrit van der Veen en 11 nagesprekken.

Randprogrammering

Om diepgang te bieden aan het niet-reguliere publiek heeft de Theatertroep 6 inleidingen bij de voorstelling Driekoningenavond/ Twelfth Night of: zie zelf maar georganiseerd. Tijdens de tour heeft Loek Zonneveld, theaterdocent en recensent van De Groene Amsterdammer vijf inleidingen gegeven vooraf aan de voorstelling. Eén avond is Zonneveld met zijn eigen "theater-kijk-club" uit Amsterdam gekomen en die kregen naast de inleiding ook een nagesprek met Loek en de acteurs.

De theaters organiseerden ook nagesprekken, zoals in Amsterdam, Almere en Utrecht, die goed bezocht werden.

De Laatste Zomeravond - 2017

Speellijst en publieksaantallen

Driekoningenavond/Twelfth Night of: zie zelf maar

10 januari	Frascati Amsterdam	75
11 januari	"	56
12 januari	"	74
13 januari	"	76
14 januari	"	76
27 januari	Monty Kultuurfaktorij Antwerpen	96
28 januari	"	95
3 maart	Plaza Futura Eindhoven	55
16 maart	Kikker Utrecht	85
17 maart	"	130
18 maart	Walhalla Rotterdam	69
22 maart	Toneelschuur Haarlem	60
23 maart	"	80
23 maart	"	90
28 maart	Spui zaal 3 den Haag	69
29 maart	"	91
30 maart	"	96
31 maart	"	53
1 april	"	87
8 april	Corrosia Almere	48
10 april	Ins Blau Leiden	58
25 april	Stadsschouwburg Groningen	110
26 april	Frascati Amsterdam	78
28 april	"	82
29 april	"	81
2 mei	"	87
3 mei	"	83

Podcast "Portretten van Toneelspelers" - Radio de Richel

Portret van	Bart Slegers	108
Portret van	Paul van der Laan	97
Portret van	Vincent Rietveld	119
Portret van	Maureen Teeuwen	134
Portret van	Mariana Aparicio Torres	94
Portret van	Josephine van Rheenen	94
Portret van	Ludwig Bindervoet	266
Portret van	Cas Enklaar	244
Portret van	Manja Topper	267

Portret van	Carole van Dithuyzen	290
Portret van	Harm van Geel	322
Portret van	Sanne den Hartogh	286
Portret van	Jacob Derwig	305
Portret van	Don Duyns	257
Portret van	Willemijn Zevenhuijzen	251
Portret van	Annette Kouwenhoven	238
Portret van	Marien Jongewaard	250
Portret van	Benjamin Moen	337
Portret van	Bartel Jespers	314
Portret van	Freek Vielen	175
Portret van	Nhung Dam	64

Rijen

18 januari	Kikker Utrecht	62
19 januari	"	67
18 september	Kikker Utrecht	123

Theater na de Dam

4 mei	Frascati Amsterdam	39

Mannenpraatgroep bedrijfsvoorstelling

7 mei	Den Bosch	100

Théâtre du Jardin

25 mei	De Oranjerie den Helder	350

Troupe en Nuit

27 mei	Frascati Amsterdam	69

Mannenpraatgroep en Zwanenmeer op Markttheater de Gloed

4 juni	Westermarkt Amsterdam	500
3 september	"	250

Parade

21 juni	Rotterdam	233
22 juni	"	179
23 juni	"	358
24 juni	"	283
25 juni	"	209
26 juni	"	358
27 juni	"	265
7 juli	den Haag	506
8 juli	"	621
9 juli	"	560
10 juli	"	330
11 juli	"	350
2 augustus	Utrecht	546
3 augustus	"	712
4 augustus	"	758
5 augustus	"	763
6 augustus	"	490
22 augustus	Amsterdam	457
23 augustus	"	465
24 augustus	"	637
25 augustus	"	621
26 augustus	"	640
27 augustus	"	479

Zwanenmeer op Lowlands

20 augustus	Juliet	1200

Vaudeville Theatertour

7 september	Corrosia Almere	86
9 september	Toneelschuur Haarlem (seizoensopening)	367
12 september	Verkadefabriek den Bosch (seizoensopening de laatste zomeravond)	168
13 september	"	90
14 september	"	95
15 september	"	177
16 september	"	164
17 september	"	67

19 september	Nationale Theater den Haag	39
20 september	"	48
21 september	"	78
22 september	Monty Antwerpen	80
23 september	Monty Antwerpen	61
28 september	Kikker Utrecht	70
29 september	"	70
18 oktober	Schouwburg Rotterdam	107
20 oktober	Frascati Amsterdam	95
21 oktober	"	97
26 oktober	Schouwburg Venray	35
27 oktober	Schouwburg Tilburg	59

Door de Bomen

26 november	Schouwburg Hengelo	69
27 november	Schouwburg Hengelo	167
	(2x schoolvoorstelling)	178
2 december	Krakeling Amsterdam	203+197
3 december	Krakeling Amsterdam	207

Een blauwe maandag

30 oktober	Academie voor Theater & Dans Amsterdam	33
20 november	"	41

Totaal aantal nieuwe voorstellingen:	7 (waarvan 1 coproductie, Driekoningenavond werd geproduceerd in samenwerking met Maatschappij Discordia en het belgisch theatergezelschap TG Stan)
Totaal aantal lezingen:	3
Totaal aantal voorstellingen in reprise:	4
Totaal aantal nieuwe digitale producties:	15
Totaal aantal uitvoeringen:	158
Waarvan in Amsterdam:	44
Totaal aantal fysieke bezoekers:	18.868
Waarvan in Amsterdam:	5.976

Unieke digitale bezoekers (luisteraars podcast): 4.522

Recensies

Driekoningenavond/Twelfth Night of: zie zelf maar

Plot wordt dankzij briljante stijl van spelen echt grappig

Vincent Kouters 16 januari 2017 Volkskrant

Een flauwe plot wordt dankzij hun briljante, zogenaamd terloopse stijl van spelen, echt grappig. Goed nieuws dus dat deze Theatertroepers alsnog vier jaar lang geld krijgen van het Fonds.

De Theatertroep maakt theater over, jawel, theater. Bij het jonge collectief uit Amsterdam, dat werkt in de traditie van groepen als 't Barre Land en Discordia, draait het allemaal om de acteurs. Zij zijn uitvoerders en onderwerp tegelijk. In al hun voorstellingen gaat het om de vraag of iemand daadwerkelijk zichzelf kan zijn. Vorig jaar maakten ze het wrangkomische Hoe echt is echt echt?, geschreven door Judith Herzberg. Nu komen ze met de rollenspelkomedie Twelfth Night van Shakespeare. In het Nederlands: Driekoningenavond of: zie zelf maar.

Een man speelt een vrouw die een man speelt die doet alsof hij verliefd is op een vrouw (gespeeld door een man) maar hij is eigenlijk verliefd op een man (gespeeld door een vrouw). Dit is zo'n beetje de hele plot. Daaromheen lummelen dan nog wat bijrollen, een gravin, een nar, een dronkaard en een lafaard, om het komische vuurtje verder op te stoken.

Klinkt flauw misschien, maar het helpt dat Shakespeares tekst in de bewerking van de Theatertroep ook echt grappig is. De elf spelers maken het af, met hun briljante, zogenaamd terloopse stijl van spelen, alsof ze het allemaal ter plekke staan te verzinnen en alsof het allemaal ter plekke in elkaar kan donderden (wat het natuurlijk nooit doet, nooit écht).

In Driekoningenavond worden de rollen omgedraaid. Man wordt vrouw, arm wordt rijk, acteur wordt personage. Het theater van de Theatertroep is naar eigen zeggen een feest van de 'depolarisatie'. Nu kan een beetje depolarisatie geen kwaad. Goed nieuws dus dat de Theatertroepers alsnog, na aanvechten en een oordeel van de rechter, vier jaar lang geld krijgen van het Amsterdams Fonds voor de Kunst, zo werd vorige week bekend. Dat is alleen maar winst.

Aanstekelijke afrekening met voorgeschreven rollen

Elise van Dam 14 januari 2017 Theaterkrant

Het nog altijd piepjonge Amsterdamse collectief De Theatertroep stort zich op Shakespeares Twelfth Night, or What You Will. Het levert een voorstelling op die onder de titel Driekoningenavond/Twelfth Night of: zie zelf maar met aanstekelijk plezier dolt en afrekent met voorgeschreven rollen. Of dat nou die van het stuk of die van de maatschappij zijn.

Een van de modewoorden van de laatste jaren is gender fluidity, het idee dat genderidentiteit niet moet worden beschouwd in de absolute termen van man-vrouw. In de jaren negentig schreef Judith Butler al over gender als constructie, als product van performativiteit, en ook over de ruimte daarvan af te wijken. De vragen die dat oproept zijn interessant: verschillen mannen en vrouwen wel zo veel van elkaar als de maatschappij ons doet geloven? En is het eigenlijk waardevol om in die absolute termen te praten over gender?

In Twelfth Night van William Shakespeare zitten dat soort vragen verstopt. Verstopt onder de wanorde van mannen die vrouwen spelen die zich voordoen als mannen (vrouwen mochten immers niet op het toneel). En dat wordt dan allemaal verliefd op elkaar, of althans op wat men denkt dat de ander is. De Theatertroep gooit het hele boeltje nogmaals om en laat vrijwel alle mannenrollen spelen door vrouwen en

vice versa. Wie denkt dat dat verwarrend is, heeft gelijk, maar dat is precies de essentie ervan. Evenals het stuk is deze enscenering zich bewust van zijn eigen chaos en speelt daarmee.

In het stuk zitten talloze verwijzingen naar acteren en het spelen van rollen en De Theatertroep maakt dat tot het centrum van de enscenering. Er wordt geen poging gedaan te verhullen dat we hier kijken naar toneelspelers; pontificaal in het midden zit Patrick Duijtshoff met het script in zijn handen aan een lange tafel waar de acteurs zelden meer dan een paar stappen vandaan zetten. Maar de pogingen hen of zelfs de tekst te sturen zijn amper succesvol. Als de verwarring bijna compleet is, delen de acteurs glazen wijn uit aan het publiek. Misschien zodat we dubbel gaan zien van dronkenschap voor de laatste scène waarin Viola en Sebastiaan (beiden gespeeld door Kyrian Esser) samen op het toneel staan.

Tegelijk grijpt die nadruk op het spelen van rollen dus ook in de genderrollen. Alle toespelingen op genitaliën benadrukken alleen maar dat die obsessie met biologisch geslacht de genderidentiteit beknot. En misschien ook wel de liefde. Plato schreef in zijn Symposium een mythe waarin er drie geslachten waren die door de Goden werden gespleten (prachtig bezongen en verbeeld in de film Hedwig and the Angry Inch). Sindsdien zijn we op zoek naar onze wederhelft. Maar fascinerend aan die mythe is dat het splijten van de geslachten drie varianten aan wederhelften opleverde: man-man, vrouw-vrouw en vrouw-man. En daarin kun je een boodschap zien die ook De Theatertroep door alle dwaasheid heen laat schemeren. Weg met het normatief. We zijn allemaal varianten.

Passie en thee gaan bij Shakespeare goed samen
Kester Freriks 16 januari 2017 NRC

Een tweeling lijdt schipbreuk, Viola en Sebastiaan. Het meisje vermomt zich als man en gaat in dienst van een hertog: zij wordt op slag verliefd op hem en volgt hiermee de stem van haar hart. De gelijkenis met haar tweelingbroer Sebastiaan zorgt voor een feest der verwarring. Wie is hij, wie is zij? Zo gaat dat in Shakespeares romantische liefdeskomedie Driekoningenavond (circa 1600) met als ondertitel What You Will.

Het is vooral die ondertitel die bij het jonge Amsterdamse gezelschap De Theatertroep voor vrolijke inspiratie zorgt, vertaald als Zie zelf maar. De spelers keren de komedie met zijn rijkdom aan dwaze geliefden om en om, als een aanstekelijk voorbeeld van genderwisseling. In de Elizabethaanse tijd mochten vrouwen niet aan het toneel, dus elke beeldschone Viola of andere dame werd door een jongeman gespeeld. Dat is de reden dat het vak van toneelspelen zo nadrukkelijk aanwezig is. Alleen dankzij maskerade ontstaat bezieling.

Een kale houten vloer vormt het podium, aan touwen hangen de toneelgordijnen. Patrick Duijtshoff troont als toneelmeester aan een lange tafel, het tekstboek voor zich. Hij geeft regie-aanwijzingen en houdt de spelers in toom die van hartstochtelijke uitbundigheid over elkaar buitelen in deze zoete razernij der liefde.

Een bijzondere vondst is dat het androgyne tweetal Viola en Sebastiaan door een enkele speler wordt vertolkt, Kyrian Esser. Hij draagt een mannenkostuum met een stuk touw als broekriem, maar op onnavolgbare wijze kan hij evengoed zijn vrouwelijke keerzijde spelen. Voor zover ik weet is dit de eerste keer dat een acteur de tweeling vertolkt. Dat leidt tot fraai gespeelde verwondering, zowel bij hemzelf als bij de anderen.

Matthias de Koning en Damiaan De Schrijver zijn de regisseurs achter de schermen. Hun signatuur is herkenbaar in de lucide speelstijl en de liefde voor taalvondsten.

In de openingsscène klinkt het prachtige „Als muziek het voedsel is der liefde, speel verder dan." En waar komt het begeleidende lied Let The Music Play van Barry White vandaan? Uit een theepot, als het deksel eraf gaat. Passie en thee: het kan bij Shakespeare en het werkt nu perfect.

Nieuwe Shakespeare-bewerking gaat van tjakke-tjakke-tjak
Sara van der Kooi 16 januari 2017 Trouw

'Als muziek de liefde voedt, speel verder!' Barry White's 'Let the music play' klinkt niet meer door de versterkers maar gaat door - deksel open, deksel dicht - in een simpel theepotje.

Het is een even kneuterige als hilarische vondst van het jonge toneelspelerscollectief De Theatertroep en tekenend voor hun poging tot het maken van transparant theater: je ziet dat het nep is en dat maakt het juist zo leuk. In iets wat lijkt op een decor, oude tafels, wat vloerdelen en twee hoge gordijnen, speelt het de voorstelling 'Driekoningenavond/ Twelfth Night of: zie zelf maar'.

Het is een eigen vertaling en bewerking van Shakespeares rollenkomedie waarin geliefden elkaar trachten te vinden en bijna iedereen zich voor een ander uitgeeft.

Hoewel De Theatertroep al een jaar of vijf bestaat, zijn de spelers nog altijd piepjong: vrijwel allemaal (ex)studenten of pas afgestudeerden van diverse kunstopleidingen, allen gefascineerd door de fictie en werkelijkheid van het theater.

Aan Shakespeare hebben ze daarmee een goeie, want in diens tijd werden alle rollen door mannen gespeeld en boy-actors namen de vrouwenrollen op zich. Met de hedendaagse inzichten op het gebied van gender treedt de Theatertroep nu als het ware genderexpansief op: mannen spelen vrouwen, vrouwen spelen mannen, maar sommige mannen spelen 'gewoon' een man, een actrice speelt een soort geslachtloze nar en een acteur speelt zowel een broer en een zus. Hun bewerking gaat van tjakke-tjakke-tjak: lekker snel en snappy, doorspekt met spreektaal en toch poëtisch.

Bovendien 'spelen' alle elf spelers tegelijkertijd zichzelf, sterk geïnspireerd door theatercollectieven als Discordia, 't Barre Land en aanverwanten. De jongste loot aan zo'n theatrale familieboom zijn, is niet eenvoudig. Enerzijds profiteren ze van de gebaande paden van hun leermeesters: hun tekstbehandeling is secuur en de kenmerkend terloopse, bijna anti-theatrale Discordiaanse speelstijl hebben ze zich al behoorlijk goed eigengemaakt.

Maar de traditie waarin De Theatertroep is ingebed, zorgt ook voor problemen. Het voor deze stijl zo kenmerkende intermezzo voor een drankje voor de toeschouwers bijvoorbeeld, is in een noodtempo voorbij. Zo kan de beoogde ruimte voor afstand en beschouwing niet ontstaan.

Driekoningenavond/ Twelfth Night of: zie zelf maar is een heerlijk luchtige en aanstekelijke voorstelling die voorbijvliegt en op veel vlakken goed doordacht is.

Een man speelt een vrouw die doet of ze een man is
Joukje Akveld 17 januari 2017 Parool

In Shakespeares tijd werden vrouwenrollen gespeeld door mannen. Met een aanstekelijke bewerking van diens Twelfth night, or what you will (Driekoningenavond) zet het jonge Amsterdamse collectief De theatertroep de zaken nog wat verder op hun kop door de mannen ook door vrouwen te laten spelen. Tel daarbij op een verhaal over persoonsverwisselingen, rollenspellen en een vrouw die doet alsof ze een man is (hier dus gespeeld door een man) en chaos, verwarring en misverstanden stapelen zich op - wat precies de bedoeling is.

Patrick Duijtshoff, die op het midden van de speelvloer met het script aan tafel de suggestie wekt alles onder controle te hebben, is een prachtige troef van die bewust geënsceneerde warboel. Want natuurlijk heeft ook hij de zaken niet in de hand. Men zingt en drinkt, sjanst en kliert en nu en dan barst er iemand uit in een ronkende liefdesverklaring. Het lijkt wel alsof iedereen verliefd is in deze romantische komedie: op zichzelf, op elkaar, op degene die ze denken dat de ander is.

Intelligent en gelaagd theater is het, goed gespeeld (uitschieter: Kyrian Esser) en buitengewoon geestig. Het spelplezier spat eraf. Dat spelplezier is eveneens inzet van de voorstelling, want Driekoningenavond gaat net zo zeer over spelen als over de liefde. Over rollen op toneel en de rollen die we in het dagelijks

leven vertolken. Houden we van de ander om wie hij is of om hoe hij zich voordoet?

Bij Shakespeare loopt het allemaal goed af, zelfs het meest gekwelde hart vindt een geliefde. "Het wordt een feest," roepen de acteurs verschillende keren, niet zonder ironie. Ze hebben gelijk. Deze groep energieke toneelspelers stoft de klassieke toneeltekst vakkundig af en maakt er een bruisend theaterfeestje van.

Vaudeville II

Melancholieke video-installaties en knappe meligheid bij de Parade

Karin Veraart 26 juni 2017 De Volkskrant

Bravoure bij de Paradijsvogel met Groentemanmuziek, fraaie video-installaties en knappe meligheid: de Parade is begonnen! En dan zijn het berennummer en de dansers in tutu er ook nog, op een en dezelfde avond.
De Parade
Clarity door iEt, Conny Janssen Danst & Davide Bellotta
Shades of Silence van Elise van der Linden/Museum de Fundatie
Paradijsvogel, door Oostpool. Idee, zang & spel Rick Paul van Mulligen. Muziek: Jan Groenteman, Keez Groenteman. Liedteksten: Jan Groenteman. Eindregie: Alex Klaasen.
Vaudeville door de Theatertroep.

23/6, Museumpark, Rotterdam. Hier t/m 2/7. Daarna reist de Parade door naar Den Haag, Utrecht en Amsterdam.

In de stoel zit iEt, musicus en motor achter Clarity. De voorstelling werd gemaakt rond haar album uit 2016, in samenwerking met choreograaf en videomaker Davide Bellotta en Conny Janssen Danst. We zien iEt over het podium dwalen, diverse instrumenten bespelen terwijl ze dromerige liedjes het Paradetheater in zingt. Al snel doemen twee dansers op die als schimmen iEts universum bevolken. Familie, traditie en liefde zijn thema's die haar inspireerden, maar een pakkend geheel vormen de losse elementen helaas niet.

Dromerig, melancholiek en wél intrigerend zijn de video-installaties van Elise van der Linden. Shades of Silence heet de tentoonstelling in het Parademuseum, die tot stand kwam in samenwerking met Museum de Fundatie (Zwolle) waar de kunstenaar haar werk ontwikkelde. Fraaie, schier oneindige vervallen, verlaten ruimten - onder meer gecreëerd met een 3D-animatietechniek - zijn hier te zien. Én de foto's die de basis ervoor vormden, die zijn misschien nog wel mooier zelfs.

Schuin ertegenover in Teatro Cuatro staat (zelfuitgeroepen publiekslieveling) Rick Paul van Mulligen, die onder de vleugels van Toneelgroep Oostpool de muziektheatervoorstelling Paradijsvogel presenteert. En ja, bravoure en al, hij maakt het helemaal waar. Paradijsvogel is een heerlijke paradevoorstelling die een lans breekt voor kleur en de durf om anders te zijn, om af te wijken van de massa. Een die tegelijkertijd mededogen ademt met het supergewone. Die oproept tot tolerantie. Af en toe flink over de top, vol humor en met muziek van de broers Groenteman. Fijn.

Karakteristieke, klassieke, knappe meligheid, goed verzonnen, verzameld, in elkaar gestoken en gespeeld

Zin in lichtvoetig vermaak, begaan met de mensheid of op zoek naar liefdes lotgenoten? Herken uw paradeprofiel en de perfecte voorstellingencocktail ontrolt zich vanzelf (+).

En dan terug, wegens succes verzekerd, het tienkoppig collectief de Theatertroep met 'kakelverse' acts in duidelijke troepstijl. Hun Vaudeville wil je niet missen, zoals daar is: een kei-actuele, willekeurige talkshow met mensen die niets hebben meegemaakt - of misschien toch - en met gasten uit de wereld

van de wetenschap die waarschijnlijk (n)iets belangwekkends hebben uitgevonden, met aandacht voor uiteenlopende meningen van de mensen thuis, en met onverwachte recepten van een tv-kok natuurlijk. En dan zijn we er nog lang niet. Want op een avond zijn er meer shows. We noemen een berennummer, en de dansers die te te herkennen zijn aan hun tutu.

Jazeker, karakteristieke, klassieke, knappe meligheid, goed verzonnen, verzameld, in elkaar gestoken en gespeeld. Nu op groter podium. Gaat dat zien!

Op de Parade is max dertig minuten een ware uitkomst.
Op de Parade worden heel wat theaterideeën uitgeprobeerd, is de fuchsia van Annie M.G. vrolijk aanwezig, en blijkt 'U bent mijn moeder' in goede handen bij Jan Rot.
Hanny Alkema 11 juli 2017 Trouw

Een half uur. Dat is de limiet die alle theatermakers, muzikanten, dansers en andere artiesten voor hun optreden op de Parade krijgen opgelegd. Daarmee kunnen bezoekers verschillende voorstellingen op één avond of middag bekijken. De diversiteit is breed genoeg. En ook voor de kosten hoeven ze dat niet te laten: met de prijs van een kaartje kan algauw een extra glas op de vele terrasjes worden uitgespaard.

In artistiek opzicht is dat halve uur een ware uitkomst. Kort genoeg om je niet meteen een buil te vallen en lang genoeg om echt iets in uit te proberen. Het merendeel van de voorstellingen is speciaal voor de Parade gemaakt en alleen daar te zien, maar er zijn makers bij die hier ideeën uittesten om ze, als ze bevallen, later in het seizoen uit te bouwen tot of te gebruiken in een volwaardige avondvoorstelling. Neem de Theatertroep die in 'Vaudeville' dat titelgenre op de hak neemt met een reeks superkorte acts, expres zonder enige samenhang of chronologie. In energie en losse aanpak herken je het hun typerende anarchistische absurdisme. Toch: scherts achter elkaar zoals 'vakjargon' van een klassieke fluitiste, een vals 'Fluitketeltje' (Annie M.G. Schmidt) en de (hier) omwaaiende zomerjurk van Marilyn Monroe, leidt onafwendbaar tot meligheid. Wel hogere meligheid, zoals in een herhaalde dialoog met vraag en antwoord in consequent verkeerde volgordes. Theatertroeps hogere doel is kennelijk vooral de prikkels en mogelijke aanzetten voor later.

Overigens is leuk zijn een gewisse valkuil. De Parade-tijdslimiet vraagt een heldere en snelle pointe. Te veel makers zoeken dat in het halen van de lach. Met vaak flauwe lol of slechte slapstick als gevolg. Zo wordt een trouvaille als het in plakken snijden van drie-condoléance-cakes-tegelijk in 'Als je in Brabant een begrafenis plant tijdens carnaval komt er niemand' (Theater Utrecht) mateloos uitgemolken, waardoor spel en titel te ver uiteen drijven.

Eenzelfde euvel kleeft aan 'Romeo & Julia en Layla & Majnun' van Theatergroep Witte Raaf. Hoewel het een mooi idee is om een oosters en westers liefdesverhaal te mengen, blijft het stuk hangen in haantjesgedrag van twee overenthousiaste acteurs, te complex ook voor de jeugdige doelgroep.
Dat acteurs plannen ontwikkelen die bij hun eigen repertoiregezelschap (nog) geen kans hebben, is een belangrijk verrassingselement van de Parade. Na het vorig jaar bejubelde 'Ginsberg' laten de Poezieboys (Zaal 3 van Nationale Theater) zich nu inspireren door de dichter Joseph Brodsky. In een ouderwets huiskamertje brengen Jos Nargy en Joep Hendrikx Brodsky's werk en persoon samen in een even gevoelig als strijdbaar dubbelspel. In het Nederlands en Russisch. Intiem vormgegeven en geënsceneerd, maar zo plotseling afgebroken, dat je bij het weggaan alleen maar kan hopen op een verdere uitwerking elders.
Dat voorts Jan Rot het lef heeft om zich aan het weergaloze 'U bent mijn moeder' te wagen, lijkt een gotspe. Joop Admiraal schreef 35 jaar geleden theatergeschiedenis met het verhaal over zijn dementerende moeder, dat moet in Rots gitaarhanden wel een desillusie worden. Maar het blijkt, o wonder, een juweeltje. In een simpel prieeldecortje, opgevrolijkt met de fuc-fuc-fuchsia van Annie M.G., speelt Edda Barends de dementerende moeder, in dit geval opgeroepen uit de dood door haar zoon (Rot).

Zo onsentimenteel als de oorspronkelijke versie, is ook hier de bijna terloopse dialoog. Nu en dan onderbroken door een liedje van de zoon, waar het hoofd van Barends soms als vanzelf in gaat meewiegen, alsof de moeder het zich vaag gaat herinneren. Het spel legt de universele bezieling van de tekst bloot en ontroert. Weer. Een langere bewerking zou het geheel afzwakken. Regisseuse Hanneke Braam zal daarom geen avondvullende versie maken. Helaas? Tegelijk is het halve uur hiermee als kracht aangetoond.

Théâtre du Jardin

Théâtre du Jardin verdient meer publiek

Den Helder – In de prachtige tuinen en kassen van de voormalige Oranjerie vond alweer voor de vijfde keer het evenement Theatre du Jardin plaats. De Oranjerie heet tegenwoordig Hortus Overzee. Het tuintheaterfestival dat traditioneel op Hemelvaartsdag plaats vindt wordt in samenwerking met Theater de Kampanje georganiseerd.

De bezoekers kregen bij de ingang een programma van de korte voorstellingen die meerdere keren werden gespeeld. De catering werd voortreffelijk verzorgd door de Kampanje en de vrijwilligers van de Hortus Overzee. Naast het bezoeken van de tuin en de kassen kwamen de theaterliefhebbers natuurlijk voor de voorstellingen.

De Helderse dames Straalman en Vriesman hebben traditioneel een eigen hoekje op het evenement en speelden het door hen zelf geschreven stuk Sirenes. Daarin zijn ze twee vrouwen die al jaren op een onbewoond eilandje zitten en uit verveling met elkaar een spel spelen tot er een man aan spoelt.

De Dansers

De dames van het strijk orkestje Sonder Quartet spelen tussen het groen, met Heimwee, werken van Mozart en Piazzolla. De liefhebbers van poëzie konden terecht in de Palmkas waar in een intieme setting door schrijfster en dichteres Judith Hertzberg uit eigen werk werd voorgedragen.

Buiten was een voorstelling te zien van het dans gezelschap De Dansers. Al moest het gezelschap het met een danser minder doen, toch brachten zij, onder begeleiding van eigen band, een mooie krachtige dansvoorstelling op de stenen buitenvloer. Ook een vast onderdeel van het evenement is de Kino Kaktus. In de kaktuskas wordt door Cinema Zevenskoop een verkorte versie van de film Bienvenue getoond. Het trio Dubbel en Dwars geeft de geluidloze film muzikale ondersteuning.

Topper van de avond was wel het Amsterdamse toneelgezelschap De Theatertroep. Deze was met verschillende optredens te bewonderen. In de Mannenpraatgroep zien we vier studenten op klungelige wijze een kist met daarop een pallet-vloer beklimmen. Als de heren na vele stuntelige handelingen eindelijk, met een kopje thee en een sigaretje, op het te kleine platform zitten ontstaat een hilarische discussie. In de volgende voorstelling, Mannenweekend, zien we de mannen terwijl zij zich omkleden in belachelijke kleding waarin ze gaan rolschaatsen. Ook tijdens deze handelingen worden gevoelige discussies tussen de vrienden gevoerd. Gevoelig, maar vooral doorspekt met humor. De kleine ruimte was tot de nok toe gevuld om de heren te aanschouwen.

Twee andere leden van de groep namen een aantal bezoekers mee in de Japanse tuin tijdens de voorstelling No Impact. Hierin werd uitgelegd hoe het stel een poging deed om een bijdrage te leveren aan het terug dringen van de afvalberg. Als onderdeel van de Theatertroep verzorgden twee dames in het binnentuintheater een optreden waarin citaten en liedjes van Annie M.G. Schmidt te gehore werden gebracht.

Zwanenmeer

Bij de Japanse vijver was ook dit jaar weer een groot podium gezet waar de grande finale van de avond plaats vond. Hier speelde de band Altin Gün, Turkse psychedelische folkrock muziek. Het optreden werd onderbroken voor een speciaal kort optreden van de Theatertroep. De groep mannen dansten in tutu het Zwanenmeer. Het zou de Theatertroep niet zijn als dit niet in een kolderieke chaos zou eindigen. Mannen in tutu is al hilarisch maar na het optreden werden ze geïnterviewd alsof het wielrenners waren na een koers. Compleet met herhalingen en achtergrond informatie. Het toegestroomde publiek genoot duidelijk van deze heerlijke onzin waarbij een van de spelers nog de vijver door zwom.

Aan het eind deed Pieter Blank nog een oproep om vooral reclame te maken voor het evenement, want het verdient meer publiek. De teller aan bezoekers kwam echter niet hoger dan 250. Complimenten aan de organisatie zijn op zijn plaats en laten we hopen dat dit evenement de komende jaren weer in de agenda gezet kan worden.

Vaudeville op de Parade Utrecht - 2017

Dit document is op maandag 26 maart 2018 te Amsterdam getekend door:

Voorzitter Chris Keulemans

Secretaris Martijn de Rijk

Algemeen lid Hagar Heijmans

Penningmeester Wouter Goedheer